

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2007 vp

Hallituksen esitys laeiksi sairausvakuutuslain ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi sairausvakuutuslain ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 76/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Virpi Korhonen, sosiaali- ja terveysministeriö

- ylitarkastaja Paula Väliverronen, Verohallitus
- lakimies Jukka Lilleberg ja tarkastaja Timo Salomaa, Kansaneläkelaitos
- johtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät ry
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- ekonomisti Harri Hietala, Suomen Yrittäjät ry
- lakimies Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

Lisäksi Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sairausvakuutuslakia ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettua lakia.

Sairausvakuutuslaissa olevaa palkan määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että palkkana pidettäisiin ennakoperintälaissa tarkoitettua veronalaisen palkan sijasta ennakonpidätyksen alaista palkkaa. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain viittaus sairausvakuutuslain palkkakäsitteeseen korvattaisiin selkeyden vuoksi sairausvakuutuslakiin ehdotettua palkkaa vastaavalla määrittelyllä. Samalla työnantajan sosiaaliturvamaksuista annettua lakia selkeytettäisiin lisäämällä siihen säännös, jonka mukaan yrittäjän omistamassaan yrityksessä

nostama palkka tai palkkio ei ole sellaista palkkaa, jonka perusteella tulisi suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksu.

Työ- tai virkasuhteeseen perustumattomia kokouspalkkioita, luento- ja esitelmäpalkkioita sekä hallintoelimen jäsenyydestä saatuja palkkioita ei pidettäisi sairausvakuutuslaissa palkkana, jos niiden perusteella ei työeläkejärjestelmän säännösten mukaan tarvitse maksaa työntekijän työeläkemaksua.

Esityksessä ehdotetaan myös rajoitetusti verovelvolliselle maksetusta palkkatulosta päivärahamaksun ja sairaanhoitomaksun perusteena koskevaa säännöstä muutettavaksi siten, että se koskisi myös ulkomaille rajoitetusti verovel-

volliselle maksettua palkkaa, jos henkilöllä ei ole työeläkelakien mukaista vakuutuspalkkaa. Jotta päiväraha voitaisiin vakuutuspalkan puuttuessa määrätä ulkomaantyötulon rahana maksettavan osan tai rajoitetusti verovelvolliselle maksettavan palkan perusteella, ehdotetaan säädettäväksi, että päivärahan perusteena olevana palkkana pidetään myös rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja kyseisen lain 3 §:ssä tarkoitettua esiintyvän

taiteilijan sekä urheilijan henkilökohtaista korvausta sekä tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksettavaa osaa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan korjattavaksi eräitä sairausvakuutuslaissa olevia vanhentuneita lakiviittauksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2008 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksen tavoitteena on, että työnantajien maksamat eri työnantajamaksut määräytyisivät saman palkkakäsitteen perusteella ja että palkansaajan sairausvakuutusmaksujen perusteena oleva palkka olisi mahdollisimman yhtenäinen sen palkan kanssa, josta päivärahan suuruus määritellään. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta toteaa, että vakuutusperiaatteen samoin kuin järjestelmän selkeyden kannalta tavoitteet ovat erittäin perusteltuja.

Hallituksen esitys lähentää jonkin verran eri työnantajamaksujen palkkakäsitettä ja helpottaa siten työnantajan palkkahallintoa. Hallituksen esitykseen sisältyy myös ehdotus, ettei työ- tai virkasuhteeseen perustumattomia kokouspalkkioita, luento- ja esitelmäpalkkioita ja hallintoelimen jäsenyydestä saatuja palkkioita enää luetaisi sairausvakuutuslain mukaiseen palkkakäsitteeseen silloin, kun niiden perusteella ei tarvitse maksaa työntekijän työeläkemaksua. Voimassa olevaan säännökseen nähden ehdotettu säännös selkeyttää luento- ja esitelmäpalkkioiden osalta sosiaaliturvan ja maksujen kertymistä sitomalla työeläke- ja sairausvakuutusjärjestelmän mukaiset maksut toisiinsa. Asiallisesti ratkaisu palkkion sosiaaliturvaa kerryttävästä luonteesta ratkaistaan kulloinkin sovellettavassa työeläkejärjestelmässä sen säännösten mukaisesti. Yksityissektorilla mainitut palkkiot eivät ole kerryttäneet eläkettä eikä vuoden 2005 jälkeen niistä ole maksettu myöskään sairausvakuutusmak-

sua. Sen sijaan julkisella sektorilla esitelmä- ja luentopalkkiot voivat olla eläkemaksun perusteena. Jatkossa nämä palkkiot, jotka kerryttävät eläkettä, voivat sisältyä nykysäännöksestä poiketen myös sairausvakuutuslaissa tarkoitettuun maksun ja etuuden perusteena olevaan palkkaan ja siten uudistus joissain tilanteissa hieman laajentaa vakuutusturvaa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vaikkakin esitys jossain määrin lähentää myös sairausvakuutusmaksujen ja päivärahan palkkakäsitettä, esitys ei toteuta vakuutusperiaatetta kaikilta osin, koska jatkossakin palkansaajan päivärahamaksu määritellään suuremmasta palkasta kuin mistä etuus määritellään. Näin on erityisesti silloin, kun palkansaajalla on huomattavat tulonhankkimiskulut tai työmatkakustannukset. Valiokunta pitää vakuutusperiaatteen vahvistamiseksi tarpeellisena, että palkkakäsitteitä edelleen yhtenäistetään.

Esityksessä ehdotetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 4 §:n 3 momentin sanamuodon muuttamista siten, että yrittäjän omistamassaan yrityksessä nostama palkka tai palkkio ei ole sellaista palkkaa, jonka perusteella tulisi suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksu silloin, jos lainkohdassa mainittu omistajayrittäjä on YEL/MYEL-vakuutettu. Eduskuntakäsittelyn aikana on havaittu, että lain muuttaminen ehdotetulla tavalla aiheuttaisi lähes 30 miljoonan euron vajeen budjetoituun työnantajan sairausvakuutusmaksun ja kansaneläkemak-

sun tuottoon. Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjelmällään ehdottanut, että lakia ei tältä osin muutettaisi, vaan se säilytettäisiin voimassaolevassa muodossaan. Valiokunta pitää kirjelmässä ehdotettua ratkaisua kannatettavana ja toteaa, että yrittäjien sosiaaliturvamaksujen mahdolliset tarkistamistarpeet tulee selvittää myöhemmin erikseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 4 § muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotus

2. lakiehdotus

4 §

— — — — —
(2 mom. kuten HE)

Palkkana ei kuitenkaan pidetä sairausvakuutuslain 11 luvun 2 §:n 4 momentissa mainittuja eriä.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
jäs. Risto Autio /kesk
Maria Guzenina-Richardson /sd
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /kok
Håkan Nordman /r
Pertti Salovaara /kesk
Anni Sinnemäki /vihr
Lenita Toivakka /kok
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.